

PREGÓN DA IV FESTA DO MILLO CORVO-2002

Xosé Vázquez Pintor

Maña xente: moito millo levo e traio dentro da memoria, cando neno. Moito pan de ouro e moreno, que tamén era de centeo. E o sabor a terra que quer auga e viño novo para a mantenza e a palabra dos vellos, aqueles que nos deron a soberanía do orgullo, o sermos fillos da parroquia e do lugar, da aldea. Por esto veño, achégome a Meiro, sobordo a picota da paisaxe que se alza sobre o Mar de Cangas e Bueu, que muda a pel da marabilla verde, outono, primavera, inverno de agochos, cando o forno quece e a artesa garda a bola e o molete, as robadas, o puño de levedar a masa cada tantas horas, despois que o muíño (unha ducia ben fermosa aínda hai na vosa/nosa toponimia) cante no rodicio e na moa, faga fariña de ouriveira, prepare o pó que farta e dá cumprida forza aos brazos do labor de cada día.

Meiro espella hoxe, domingo, vintecatro de marzo, xa primavera e ábrese en fervenzas, cachoeiras, brinquedos de auga, que cando se cabrean nos días infelices son mera, névoa, saba de liño no inverno que anoitece o día, para que as almas calen e lembren o difícil de gardar, a resistencia da fala, o duro oficio. Vivimos arestora a Festa do Alimento Recuperado: o millo corvo.

Din as crónicas ben sabidas que o millo, que é transoceánico, coma os soños da Xeración Nós, coma nós mesmos, chegou ao Morrazo no ano de 1618. E veu cumprido, coa cor da ave dos agoiros, que axexa no colo das árbores benignas, cor negra-azulada. Vós soubestes facelo aquí tanto da familia, tanto da artesa, tanto das veigas e das curtiñas, tanto dos pobres e resistentes na esperanza, que xa é parte substancial desta memoria colectiva que eu hoxe me honro en compartir e pregoar. Cando neno de Quian, a miña aldea, faciamos a escarocha, o que vós

chamades a esfolla, soñabamos en desvestir a raíña da tarde ou do solpor: a mazaroca da cor vermella. Era o sinal da sorte, dos agasallos que chegaban axiña desde calquera lugar de feira ou festa. Esa mentira, coma a dos Santos Reis, que os rapaces recollen cos brazos abertos: nunca os brazos, abondaba o colo dunha mau para un garabullo de rosquillas, unhas poucas chilindradas, uns zapatillos novos, un garsei, unha chaqueta ; Espigha raíña ! Son parte desta memoria que medrou e nunca morre, por eso vola entrego, afoute, ledizoso coma un bico, un pouco antes de papar, engorde, paseniño, o voso pan, os vosos doces, estas chilindradas que no século XXI han ser, teñen que ser, unha das vosas señas de identificación no mundo das permanencias e dos orgullos.

Teño polos bois unha estima case confidente. Boi pai, boi novo, boi vello, boi xugo, boi compañía, boi amigo. Non están as horas deste mundo para labrar a terra coas antigas xugadas, vagarosas, indo pola estrema, abrindo os sucos, a cal e a soma, a rilleira. Abonda unha voz e boi vai e labra distinto, bota peito e fende a tona da terra viciosa que foi monte ou ermo de anos, barbeito. Tamén nesta memoria, vosoutros/as tentades o vello oficio dos labregos todos: armades o arado romano, ides canda o boi, conducides a rella, pintades así a paisaxe feliz das primaveras.

Non hai senón aquí esta liturxia agradecida co pasado. Pode habelo nalgures, aló onde os espacios son máis propicios: chaira, larganza de paso, experimento. Pero non coma vós, case sen sitio onde dar a virada: Boi, be, volve, be, to be, veña be. Esta música de animación na orella do animal totémico de Galicia non se dá xa en ningures tan pequeno, tan cumprido, tanto do íntimo.

Hánvolo agradecer tamén, desde o transo-
céano do Alemparte, Johan Carballeira, Cruz
Gallástegui Unamuno, e os amigos todos da
Misión Biolóxica de Galicia e do Sindicato
de Productores de Semente, que vos fornece-
ron de palabra e de oficio. Por eles cómpre
brindarmos co voso viño neghrón, que tanto
amades, co primeiro tinto de Cela, co primei-
ro bocado que amasaron as vosas maus lim-
pas, ollando todas/os estas valigotas que vos
viron nacer tan merecentes, mulleres e
homes de Meiro, que tedes a forza dos vosos
nomes de nación nunha toponimia fermosa,

heroica e resistente aos esquecementos de
hoxendía: digo con vosoutras/os: Albaria,
Bandín, Cabanouro, Capoeira, Casela,
Cortiñas, Fondeaga, Fontesecca, Hermelo,
Larega, Meiro, Moíños, Pedra Alta, Pedra da
Cuita, Quiñón, Río do Frade, Salcidos,
Sobreira, Tomadiña, Xestoso,
Xunqueira....Por dicir uns poucos, mínimos
afectos que arestora recollo da herdanza dos
vosos vellos: Nais e Pais, sempre varudos,
fortes, bos coa Terra e co Mar de Galicia,
Agradecidos.

Baixa polo Canudo a moita historia da brétema

a recibir o canto dos choutos no reducio

incesante: na reboreda palabras de auga.

Move a pedra, baila, referve, tragoa o gran

e hai fariña de ouro que se agranda en aloumiño.

Sabe a terra convencer para que as maus a labren

e arestora da mañá, en dando as doce vellas

polo reloxo do sol, presentan Carme e Pepa

o pan do día, a bola reclamada na mesa

pola voz da Casa que acorda do soño incerto

nun cacarexo alegre de Pai lonxe, no Mar.

Saúde eterna.

XVP

Meiro, 24 de marzo do 2002, domingo de mañá soleada.